

Bezzeg maguknál!

2021 május 19. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Kondor Katalin leleplezte a libernyákokat!

Nem feltétlenül haszontalan régi írásokat – esetemben régi rádiós riportokat – meg?rizni egy-egy porosodó fiók mélyén.

A nálam soha véget nem ér? takarítás és rendrakás közben találtam rá arra az éppen harminc évvel ezel?tt, tehát 1991 derekán készült beszélgetésre, amelyet egy ványadt kazetta ?rzött meg, s amely az értelmiség szerepér?l szólt. Nem emlékeztem már rá, de az biztos, hogy beszélgetésekben, írásokban sokszor tettem említést arról, ami akkor is érdekelt, és most is sokat foglalkoztat, ám sajnos keveset beszélünk róla, mi is volt, mi jelenleg, és mi lehet a jöv?ben az értelmiség szerepe életünkben.

Els?, amolyan bevezet? gondolatom az volt, ami azóta sem változott, hogy az értelmiségnek rendkívül fontos szerepe kell legyen a magyar kultúra terjesztésében, formálásában, elemzésében, segítésében, valamint abban, hogy a mindenkori társadalmi-politikai helyzet értelmezéséhez kapaszkodót nyújtson. Nem feltétlenül a politikai vezet?k, hanem sokkal inkább a közélet iránt érdekl?d? emberek számára.

Ám a beszélgetést akkoriban mégis azzal indítottam, amit aligha cáfolhat meg bárki, miszerint a Kádár-korszakban rengetegszer hallottuk – f?képp nem a nyilvánosság el?tt folytatott beszélgetésekben –, hogy az a rendszer nem szerette az értelmiséget. S most, amikor ezen a sokak által tényként emlegetett kijelentésen elgondolkodtam, rájöttem, én még nem éltem olyan rendszerben (tehát az elmúlt hetven évet figyelembe véve), amikor szerették az értelmiséget. A szeretet itt egyenl? azzal, hogy meghallgatják véleményét, kritikáját.

A rendszerváltásnak nevezett id?szak kezdetén voltunk ekkoriban, s?r? id?szakot éltünk (ez nekünk a sorsunk, hiszen azóta is meg egész történelmünket illet?en sem éppen csupa móka és kacagás az életünk). Az egyik vendég azzal kezdte a beszélgetést, hogy felidézte egyesült államokbeli ismer?sét, akinek akkortájt az volt a véleménye a magyarokról, hogy „uraim, maguk ott távol, Európa közepén kalandos életet éltek! Hát hol történik mivelünk valami? Velünk semmi sem történik. Bezzeg maguknál…”

Változnak az id?k, gyorsabban is, mint ahogy talán szeretnénk. A számunkra ismeretlen amerikai ember azóta már valószín?leg megtapasztalta, hogy mostanság „bezzeg náluk” fúj igencsak viharosan a változások szele, hogy kell?en költ?i legyek. S aligha abból az irányból, amelyet az amerikaiak többsége áhítana. E kis történet kapcsán ötlött fel bennem, hogy vajon a világ nem is oly régen még „mintaállamnak” nézett országában véleményt mondhatnak-e kirekesztés nélkül az értelmiségiek? Avagy megkérdezik-e ?ket?

Netán az egész világ olyan lett, hogy csökken az értelmiség irányadó és gondolatébreszt?, valamint normális vitára serkent? szerepe? Ha el is mondják, amit gondolnak, vajon meghallgatják-e ?ket? Adnak-e nekik kell? nyilvánosságot? Igaz-e, hogy az emberek kiábrándultak az értelmiségb?l?

Itt, Európában nagyon is úgy fest, az értelmiség jelent?s része elbújt. Pedig szívesen olvasnánk a véleményüket. Vajon miért a csend? Igaz, a hivatásos katonák már lázadnak Franciaországban a nem kívánatos társadalmi feszültségek miatt, de mintha nem hallanánk az ottani értelmiség hangját (Houellebecq és Oberton kivétel). Az Egyesült Államokról pedig, pontosabban az ottani értelmiség szerepér?l, véleményér?l az átlag olvasó (nem tudom, jó-e ez a kifejezés) mostanság igencsak keveset tudhat.

Nálunk id?nként Topolánszky Ádám, volt amerikai köztisztvisel? remek cikkeib?l értesülhet, ez id? tájt például arról, hogy „a domináns pártideológia mindent felülmúló érvényesítése érdekében… tiltják és korlátozzák az amerikai patrióták megnyilvánulásait, s immár rendszeresen közbelépnek szinte minden alkalommal, amikor a nemzeti oldal kifejezésre szeretné juttatni gondolatait”. Ennyit tehát a láthatatlan, olvashatatlan értelmiségr?l, miközben persze immár nem mondhatják Amerikában, hogy velük semmi sem történik.

No, de vissza Magyarországba, a hajdani rádióm?sorhoz. A négy vendégb?l a hangjáról csak Gyurkovics Tibor írót (sajnos már nincs köztünk) és Tamás Pál szociológust ismertem meg. Ennek különösebb jelent?sége azért nincs, mert leginkább arra voltam kíváncsi, milyen ismérvek alapján lehet rámondani valakire, hogy értelmiségi? A négy vendég közül az egyik a szakmai ismereteket, a világszemléletet emelte ki.

A másik szerint a hatalom „ti gazdagodjatok, mi foglalkozunk a politikával” nézete az értelmiség egy részét a perifériára szorította. Ugyanakkor nem mondható, hogy a társadalom nem kedveli az értelmiséget, hiszen

megválasztott közülük nagyon sokat, akik most (1991-ben) ott ülnek a parlamentben. A harmadik vendég azt rótta fel, hogy az emberek nem az értelmiségi kormányból ábrándultak ki, hanem abból, hogy az új politikai elit nem igazán profi módon m?ködik. Sem a kormány, sem az ellenzék.

A negyedik megszólaló pedig megjövendölte, hogy a kultúra is a piaci érdekeknek és törvényeknek lesz alárendelve. S ebb?l kiindulva fel kell tennünk a kérdést, vajon nem megy-e tönkre a nemzeti kultúra? Nem kellene-e sürg?sen összefogni azért, hogy az amerikai kommersz kultúrával szemben meg?rizzük a nemzeti kultúrát? Nos, bár három évtized telt el a fentebb megfogalmazott gondolatok elhangzása óta, azt hiszem, a szerepl?k kérdései és állításai ma is megszívlelend?k és elgondolkodtatók a tekintetben is, hogy vajon mik a mai válaszok a harminc évvel ezel?tti gondolatokra.

Amelyek jó része máig igaz, s amelyek közül a legfontosabbat Gyurkovics Tibortól tudom idézni: „Az értelmiséghez dönt? módon hozzátartozik az erkölcsi vonás. Hogy ilyen nagy szerepe volt a Kádár-rendszerben az értelmiségnek, vagy mondjuk az írók egy csoportjának, az abból fakadt els?sorban, hogy igenis meglehet?sen sokan erkölcsi kiállásukkal hitelesítették valamilyen módon az ellenállást az elfogadhatatlan dolgok er?ltetésével szemben. Korszakunkban talán az értelmiség erkölcsi szerepbizonytalansága t?nik a legdönt?bbnek, holott az lenne a lényeg, hogy erkölcsi értelemben mindig, szünet nélkül mondja a magáét. Ez ugyanis a kötelessége.”

Nem tudom, kinek számára érdekes néhány, harminc évvel ezel?tt megfogalmazott gondolat, elgondolkodik-e azon, mi változott, és mi nem? Nekem azért is volt tanulságos, mert máig igaz, hogy az értelmiség akkor érzi magát jól, ha mondhatja, amit akar. Ha teret kap, ha erkölcsi mintául szolgál. Ha megfelel annak a kívánalomnak, hogy szakember legyen, s ne csatlós. Ismerje, tisztelje és szeresse azt a kultúrkört, amelyhez tartozunk.

Azt a hazát, ahol az emberek bizony kalandos életet éltek mindig, ahol BEZZEG velünk mindig történt valami, és ezért – legalábbis az idézett amerikai úr szerint – még irigyelni is lehet bennünket, mert tényleg nem volt és most sem unalmas az életünk. A tisztelt olvasó pedig eldöntheti, hogy a harminc évvel ezel?tti beszélgetésben elhangzottakról, az értelmiség szerepér?l, elvárható magatartásáról ily sok id? elteltével is érdemes-e elgondolkodni.

Kondor Katalin

(A szerz? újságíró)

www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló